

Aan M
Van Bescherming persoonlijke levenssfeer
Via R,
Kopie aan Bescherming persoonlijke levenssfeer
Afgestemd met

TER BESLISSING

Datum

10 januari 2024

Onze Referentie

MinBuZa.2023.770

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

nota

Maritieme veiligheid Rode Zee

Plandatum/Deadline Kamer

Ntb

Aanleiding

- Aanhoudende aanvallen in de Rode Zee en westelijke Golf van Aden gericht op civiele en militaire schepen.
- Wens van de Verenigde Staten (VS) om, indien Houthi's ondanks statement 3/1 opnieuw aanvallen uitvoeren, een kortdurende en beperkte kinetische operatie in coalitieverband uit te voeren, gericht op het inperken van de capaciteiten van de Houthi's. Verzoek van VS aan NL om aan deze coalitie bij te dragen.
- BWO-conclusie van 30 december jl. van de ministers van BZ, DEF, BHOS, AZ, SZW, APP, NCTV om de VS-geleide coalitie onder voorwaarden (zie 'juridische basis') zowel politiek als militair te steunen.

Geadviseerd besluit

- Uw akkoord met politieke steun alsmede niet-operationele militaire steun door middel van een bijdrage van één stafofficier aan de kortdurende en beperkte kinetische operatie door de VS-geleide coalitie (indien Houthi's ondanks statement 3/1 opnieuw aanvallen uitvoeren), conform conclusie BWO 30 december jl. Als de VS daarna nog aanvullende acties nodig acht dient opnieuw een weging plaats te vinden van de wenselijkheid om hieraan als Nederland een bijdrage te leveren.
- Indien daadwerkelijk is besloten dat de operatie gaat plaatsvinden: uw akkoord met ondertekening en verzending van de Kamerbrief maritieme veiligheid Rode Zee zodra de VS, als *lead nation* voor deze kortdurende operatie, daar groen licht voor geeft. U bent eerste ondertekenaar, MinDEF is tweede ondertekenaar.
- Uw akkoord met bijgaande statement. Statement zal vervolgens worden uitgebracht direct na afloop van evt. kinetische acties.

Kernpunten

Ontwikkelingen

- Sinds 19 november jl. vinden er meerdere incidenten plaats in de Rode Zee en westelijke Golf van Aden (GvA). Houthi rebellen hebben meerdere commerciële en militaire schepen aangevallen, zowel met als zonder een relatie met Israël.
- Amerikaanse, Britse en Franse marineschepen hebben meerdere drones en raketten uit de lucht geschoten, die vanuit Jemen werden afgevuurd.
- Deze aanvallen hebben grote gevolgen voor de veiligheid en het recht op vrije doorvaart in de Rode Zee en de GvA, en daarmee voor de commerciële scheepvaart.
- Nederland levert in dat kader een bijdrage aan de VS-geleide operatie *Prosperity Guardian* en onderzoekt een aanvullende bijdrage aan maritieme veiligheid in de regio. De Kamer is hierover op 20 en 22 december jl.

geïnfomeerd (Kamerstuk 2023D50463, d.d. 20 december 2023 en Kamerstuk 2023D51582, d.d. 22 december 2023).

- Ondanks meerdere diplomatieke pogingen¹ van verschillende internationale partners om de Houthi's te bewegen tot stoppen van deze aanvallen, gaan deze vooralsnog door.
- Op 3 januari jl. is een verklaring uitgegaan van Verenigde Staten, Australië, Bahrein, België, Canada, Denemarken, Duitsland, Italië, Japan, Nederland, Nieuw Zeeland, Singapore, en het Verenigd Koninkrijk als laatste diplomatieke signaal dat aanvallen moeten stoppen.
- Na die verklaring hebben op 9/1 opnieuw op grote schaal aanvallen plaatsgevonden. De VS zijn voornemens in reactie hierop kortdurende en beperkte kinetische acties tegen Houthi-systemen in Jemen te starten, met als overkoepelend doel de-escalatie en het herstel van de stabiliteit in de Rode Zee. De VS wil deze (kinetische) operatie in coalitieverband uitvoeren en heeft ook Nederland verzocht hieraan een bijdrage te leveren.

Datum

10 januari 2024

Onze Referentie

MinBuZa.2023.770

Nederlandse Bijdrage

- Gezien de verslechterde maritieme veiligheidssituatie, het belang dat Nederland hecht aan vrije doorvaart van schepen op zee en de waarde van de bilaterale relatie met de VS wordt politieke steun en niet-operationele militaire steun door middel van een Nederlandse bijdrage van 1 stafofficier opgevoerd geacht. De stafofficier zal optreden als liaisonofficier tussen het VS hoofdkwartier dat deze operatie coördineert en Defensie in Nederland.

Juridische basis

- Door de gewapende aanvallen van de Houthi's tegen marineschepen van de VS is het gebruik van proportioneel, gewapend geweld noodzakelijk om dit te bestrijden.
- De VS rechtvaardigt dit gebruik van geweld met een beroep op recht op zelfverdediging. De VS heeft NL om steun verzocht en die steun mag door NL worden verleend in het kader van collectieve zelfverdediging.
- De VS informeert de VN-Veilighedsraad hieromtrent, conform artikel 51 van het VN-Handvest.

Mogelijke (onbedoelde) neveneffecten militaire reactie

- Het advies is gebaseerd op een inschatting van de te verwachten effecten. Daartoe behoren ook neveneffecten die niet het doel van de operatie zijn. Tegelijkertijd zijn er vanzelfsprekend onzekerheden en zijn verschillende scenario's denkbaar. Het is van belang deze integraal mee te wegen.
- Beoogd en verwacht effect is dat de operatie zal leiden tot de-escalatie in de Rode Zee, omdat deze de militaire capaciteiten van de Houthi's verzwakt en verdere aanvallen ontmoedigt. Verwacht neveneffect is daarnaast dat de operatie de kans op regionale escalatie verkleint, doordat deze aan regionale actoren die de Houthi's steunen een afschrikwekkend signaal t.a.v. verdere destabilisering uitzendt, en voor landen die door de Houthi's worden bedreigd de veiligheidsdreiging vermindert.
- Tegelijkertijd moet rekening gehouden worden met het scenario dat de aanvallen doorgaan, het conflict in de regio verder escaleert en er gevolgen zijn voor de NL positie en belangen in de regio. Mogelijk zal de VS dan vervolgcacties voorstellen. NL zal de betrokkenheid daarbij zoals gezegd opnieuw afwegen.

BWO's/MR

¹ Zie [Joint Statement on Houthi Attacks in the Red Sea - United States Department of State](https://press.un.org/en/2023/sc15513.doc.htm) en <https://press.un.org/en/2023/sc15513.doc.htm>.

- Afgelopen periode hebben hierover meerdere BWO's plaatsgevonden omdat er vanwege kerstreces geen MR mogelijk was. De andere leden van het kabinet zijn schriftelijk over de conclusies van de BWO's geïnformeerd.

Datum
10 januari 2024

Onze Referentie
MinBuZa.2023.770

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Internationale en diplomatieke belangen

Veiligheid van de staat

Datum

10 januari 2024

Onze Referentie

MinBuZa.2023.770

Veiligheid van de staat

Internationale en diplomatieke belangen

Procesbelang van de staat